

Королева ельфів

Наталя Околітенко

У горах дуже тихо.

Вдень стрекочуть коники, й від того, здається, ледь вібрує стежка, якою ми ходимо до солярію. Якщо, трохи збочивши, розгорнути траву, то побачиш у землі дучку, а в ній сльозіє потічок. Коли є час, можна полежати, роздивляючись камінні стінки логовища, обсновані смерековим корінням, схожим на велетенських павуків; за щось зачепившись, на дні потічка котрий день б'ється, немов живе серце, жовтий листок.

Тут народжується річка, й сині квіти живокості пунктиром окреслюють її шлях.

Ми випробовуємо свій винахід: крихітні генератори для повітряних велосипедів, що працюють на сонячній енергії. Нас було троє, потім з'явився четвертий. Пішки діставшись лабораторії, він поклав на стіл довгастий згорток, мовчки розпакував його й царственным жестом людини, котра знає ціну своєму дарункові, простягнув нам щось схоже на велетенські крила бабки. Ми здивовано презирнулися, й тоді четвертий назвав нам своє прізвище, досить відоме в науковому світі. А що й цього виявилось замало, аби ми щось збагнули, то мусив розповісти нам свою історію.

Йому минав двадцять восьмий рік, і він встиг захистити докторську дисертацію, коли в читальному залі найбільшої міської бібліотеки зустрів невисоку дівчину. Здалася йому дивачкою: не мала анітрохи від впевненості й дещо агресивної розкнутості його подруг. Цікаво було спостерігати, як вона, затиснувши під пахвою маленьку, розшиту бісером сумочку, піднімається східцями, двома пальцями притримуючи спідницю, — атавістичний жест, притаманний салонним дамам давнини; як вона, затримавшись на мить перед дзеркалом, озирає себе швидким, а проте вимогливим поглядом; як червоніє під час розмови... Отак погледів Віталій на дівчину тижнів зо два і, хоч це зовсім не входило до його планів, закохався. Звідки мав знати, що саме на скромність та лагідну безпосередність протягом віків було орієнтоване чоловіче серце, що з чарами традиційної жіночності годі змагатися чеснотам емансипованості, до яких чоловіцтво надто скоро виробило імунітет.

Пропозиції піти до театру чи ресторану та іншу атрибутику традиційного залицяння дівчина м'яко відхилила, але це його не збентежило. Був гарний, сильний, у всьому вдатний — не траплялося, не могло трапитись жінки, яка б не захотіла заволодіти його серцем. Він покладався на час, час завжди працював на нього.

Потім дівчина перестала приходити до бібліотеки. Віталій знайшов номер її телефону й від матері дізнався, що вона тяжко хвора й перебуває в санаторії біля моря.

Море так море! Зрештою, все одно настав час відпочивати; отож одного дня Віталій з'явився в Таїній палаті з букетом рожевих троянд.

Вона лежала на критій терасі, змарніла до невпізнання, а біля неї в плетеному кріслі сидів якийсь довготелесий добродій і, здається, читав вірші. Побачивши Віталія, замовк, відсунувся разом із кріслом, але не встав.

Отже, в нього виявився суперник. Представившись як давній друг Таїної сім'ї, Віталій пробув стільки, скільки дозволила медсестра, і вийшов разом з довготелесим; за дверима раптом відчув бажання кинутися на нього, вдарити, аж здивувався сам собі. Розійшлися, ввічливо вклонившись один одному. Це ж треба! Ні, не кожна жінка здатна збудити такі емоції — тим цікавіше її скорити...

Про суперника він зібрав відомості. Справді — поет, не дуже визнаний — вірші були бентежні й якісь беззахисні — такі легко критикувати, легко висміювати. Але подібні рядки люблять співати туристи й геологи на музику самодіяльних композиторів, та вони й Віталію могли б сподобатись, тільки не тепер: цей хлопець стояв у нього на дорозі, з ним належало боротися за Таю. Ну що ж, він переможе, це справа лише часу, час завжди працював на нього.

І Віталій настирливо приходив: вислуховував поетичні одкровення Сашка, розводився про літературу та театр, хоч смаку до таких розмов не мав ніколи.

Так минув майже місяць. Тая ще більше зів'яла: то була смертельна, недавно діагностована хвороба, породжена успіхами науково-технічного прогресу, й лікарі не знали, як з нею боротися. Вона поволі висотує з людей снагу.

Одного разу він зрозумів: час не працює на нього, час забере Таю раніше, ніж він вирве її в суперника. Гостра жалість перейняла його, та за мить він уже думав так, як звик думати.

Вона любить вірші? Тільки вірші повертають її щокам рум'янець, а очам блиск? Гарзд. Він не поет. Краса образів та мелодія слів — не для нього, але він здатен на дещо суттєвіше. Він знає, як вдихнути в неї сили, він їх вдихне, а тоді вона його оцінить. Муситиме оцінити.

Він мав їхати. Вже попрощавшись, обернувся від порога: Тая лежала майже безтілесна, схожа на бабку під сірим небом, яке давно не знало сонця.

Бабка під сірим небом...

"І досі вважають, що універсальне паливо живого організму тільки аденозинтрифосфорна кислота з її не зовсім зрозумілим механізмом утворення запасу вільної енергії в хімічних зв'язках. Та як на мене, — думав Віталій, — то досить годину-другу поспостерігати, що діється довкіл тебе десь біля озера чи на лісовій галявині, щоб поставити під сумнів цю аксіому. Наприклад, бабка, та сама синя голочка, що ніби зшиває латаття з очеретом, а очерет з берегом, мрячного дня стає ледачою та кволою, ледь повзає, чіпляючись за листя. Та варто пригріти сонцю, як вона зразу наливається життєвою снагою — звідки? Бо її крильця — маленька сонячна батарея; енергією нашого світла живляться і мухи-поденки, від народження й до смерті не потребуючи їжі. Ми живемо серед потужних енергетичних полів, але нездатні безпосередньо використовувати їх, тому вдовольняємось таким примітивним способом видобування з навколишнього світу енергії, як споживання їжі. Як на мене, то коефіцієнт корисної дії цього процесу ну просто принизливо низький для мислячої істоти. Невже тут нічим не можна зарадити? Адже природі, вочевидь, відомий куди економічніший спосіб підтримування вогнища життя, аніж той, до якого звикли люди..."

Він технар, встрявати в чужий клопіт не збирався, а тому віддавав належне сніданкам та обідам, які так добре готувала його мати, маючи це заняття нехай і за малоефективне, проте приємне. Та якось доля звела його з маленьким засмученим чоловіком, котрий вже кілька років поневірявся по різних бюрократичних інстанціях, пробиваючи свої універсальні, як йому здавалось, ліки... від слабкості. Не від серцевої, гіпертонічної, туберкульозної чи якоїсь іншої недуги — від кволості взагалі, і в тому була його помилка: звичайно ж, медичні світила сприймали його доволі плутані пояснення як маячню, ловили бідолаха на неправильно вжитих термінах, тактовно нагадували йому, що за фахом він .фізик, і... випроваджували за двері. Цей чоловік твердив, що під впливом якогось компонента сонячного випромінювання в людській крові утворюються складні комплексні сполуки, які підживлюють наш організм зсередини, що автотрофне живлення за Вернадським цілком реальне, треба лише пізнати механізм цього явища. Для початку пропонував як сильний і нешкідливий біостимулятор брунатного кольору пігулки: вони мовби і є ті ж самі комплексні сполуки, лише в готовому вигляді.

— Для початку вивчіть медичну термінологію, — порадив йому Віталій. — І ніяких "взагалі". Кажіть, що винайшли спосіб боротьби з кволістю, наприклад, під час катару верхніх дихальних шляхів, бо з часів Парацельса у нас до смерті бояться загальних панацей. І постарайтеся закінчити принаймні курси медбратів, аби хоч трохи нагадувати фахівця.

На тому й розійшлися. Але залізовмісні комплексні сполуки, які утворюються в нашій крові під впливом сонячної радіації, запали йому в пам'ять, а коли Тая захворіла, то й зовсім не сходили з думок. Чи він жалкував, що ближче не зазнайомився з тим фізиком, котрий замахнувся на чужу царину, не розпитав докладніше, що й до чого, навіть прізвища його не записав? Та ні. У нього — свій шлях: вихід почав шукати в технічному розв'язанні.

А що коли створити пристрій, який нагромаджував би сонячну енергію, розкладав її на компоненти, даючи можливість людському організмові забирати потрібне? Звичайно, штучне устаткування — не те, що дається природою: незручно, ненадійно. Та що вдієш! Мусило ж людство звикнути до окулярів, хоч колись потребу в них мали за серйозну фізичну ваду, чим же гірший такий собі протез життєвих сил? Це буде чудовим виходом із становища, доки той фізик переконає медиків або ж хтось з їхнього середовища винайде велосипед, щасливо давши раду термінології.

Мікроструктуру бабчиних крилець уже вивчили й без нього, він заходився конструювати їхній аналог^ Апарат, що виходив з його рук, міг мати який завгодно вигляд, але ж не марно його суперником був поет: Тая марила йому казковим ельфом, у неї, знаєте, така тендітна постать, пишне золотаве волосся, а головне, зовсім незвичайні очі — вони дивились так, ніби весь час за віщось вибачались.

Кілька консультацій із знайомим дизайнером — і він поєднав красиве з корисним.

Наступного літа Тая перебувала в тому ж санаторії, й біля неї так само сидів Сашко. Важко діловій людині змагатися з поетом, котрому на творчій роботі, може, і

сутужно, зате вже часу для романів досить!

— Я попрошу вас вийти, — без церемоній, які здалися йому зайвими, з порога сказав Віталій. — Це задля Таї. Я її врятую, але вас щоб біля неї й близько не було, така умова.

— Ви справді її врятуєте? — спитав Сашко. — Бо я безсилий...

І, не дочекавшись відповіді, вийшов, слухняний, як учень перед вчителем. Натяжче було позаду.

— Таю, — Віталій схилився до дівчини. — Довіртеся мені. Я поверну вам сили, тільки в усьому слухайтеся мене. Ніхто вас не врятує, окрім мене.

Вона була така квола, що не могла спуститися з тераси: Віталій узяв її на руки і, намагаючись не траплятися на очі персоналу, виніс на берег моря. Він дуже хвилювався і вже не знав, хто в ньому й чого більше боявся — вчений поразки чи закоханець втрати. Обережно опустивши дівчину на пісок, приладнав до її плечей прозорі крильця, зняв з них темні чохла...

Тая лежала мовчки, безсила, немоз озерна бабка тьмяного дня, відвернувши голову від надто яскравого для неї сонця. Нараз звелася на лікоть, дослухаючись до себе, потім повільно стала на ноги і, знизавши плечима, зробила кілька кроків. Безліч дрібненьких веселок спалахнуло навколо крилець, й від них навсібіч лягли яскраві полиски.

— Таю! — у захваті вигукнув Віталій і кинувся цілувати її руки, що на очах наливалися життєвою снагою. — Таю! Тепер ти моя й тільки моя, бо я тебе у смерті виборов.

— Боже мій, — прошепотіла Тая. — Що це? Невже я справді житиму? Це ж як?

— Житимеш, люба, житимеш! Житимеш, щоб любити мене!

Він обіймав її, й вона не опиралася, можливо не відчувала його рук — була надто вражена, і він не вбачав у тому нічого прикрого. Не тямлячись від щастя — то ж треба, щоб успіх і кохання — усе зразу! — він говорив про їхнє спільне життя в нього на дачі, серед книжок, квітів і сонця — оточення, гідного її, схожої на королеву ельфів. Сонце навколо неї буде тепер і хмарного дня: адже пристрій здатен накопичувати його енергію.

Вона заплакала.

— Який же я необережний! — схаменувся Віталій. — Усього цього після хвороби для тебе забагато, я змучив тебе... Десь за півгодини ти знімеш свій апарат, а коли відчуєш кволість, то знову одягнеш. Але ненадовго... Згодом ти сама навчишся визначати, скільки тобі належить побути із штучним підсилювачем на плечах. Лікарям, будь ласка, поки що нічого не кажи, бо винахід офіційного випробовування не пройшов і документація на нього не оформлена; Я дуже до тебе квапився і просто не мав часу займатися практичними справами, мені ще належить подбати про все, що треба.

Віталій поспішав на роботу, їхати з ним Тая відмовилась: хотіла, виписуючись з санаторію, додержатись усіх формальностей. Як так, то й так: наполягати він просто не вважав за потрібне.

Він збирався приїхати по неї десь через тиждень, та вже за день— подумайте лишень, уже за день! — до нього в лабораторію прийшов посильний.

— Ось вам, товаришу Кижинський. Просили доставити дуже обережно, бо тут щось надто цінне, не можна було покладатися на пошту. І листа просили передати.

Щось схоже на безгучний вибух притиснуло мене до стіни, забило дух. Кружляючи, повільно падав конверт, аж поки мій лаборант не підхопив його.

Я знав, що в тому листі ще до того, як прочитав його. Миттєвим осяванням я вгадав оці рядки: "Ти прагнув подарувати мені життя, і за те я тобі навіки буду вдячна. Але прийняти твій подарунок я не можу, тож вибач і прощавай".

У горах дуже тихо.

Стрекочуть коники і жебонить під землею потічок, але тиша від того здається тільки глибшою.

Така тиша пробуджує думку, очищує душу, зціляє... Ми раді їй.

Четвертий підійшов до вікна, розкрив його і довго мовчки стояв до нас спиною.

Потім, коли ми вже трохи й забули про нього, зайнявшись своїм ділом, мовив:

— За правом сильнішого я хотів узяти душу жінки, котра любила іншого, як в давнину брали її тіло. Я навіть не здогадувався, що це так ганебно. Чи буде мені прощення? Чи погодитесь ви терпіти мене, чи приймете до себе?

Він страждав, і ми, звичайно ж, прийняли його.